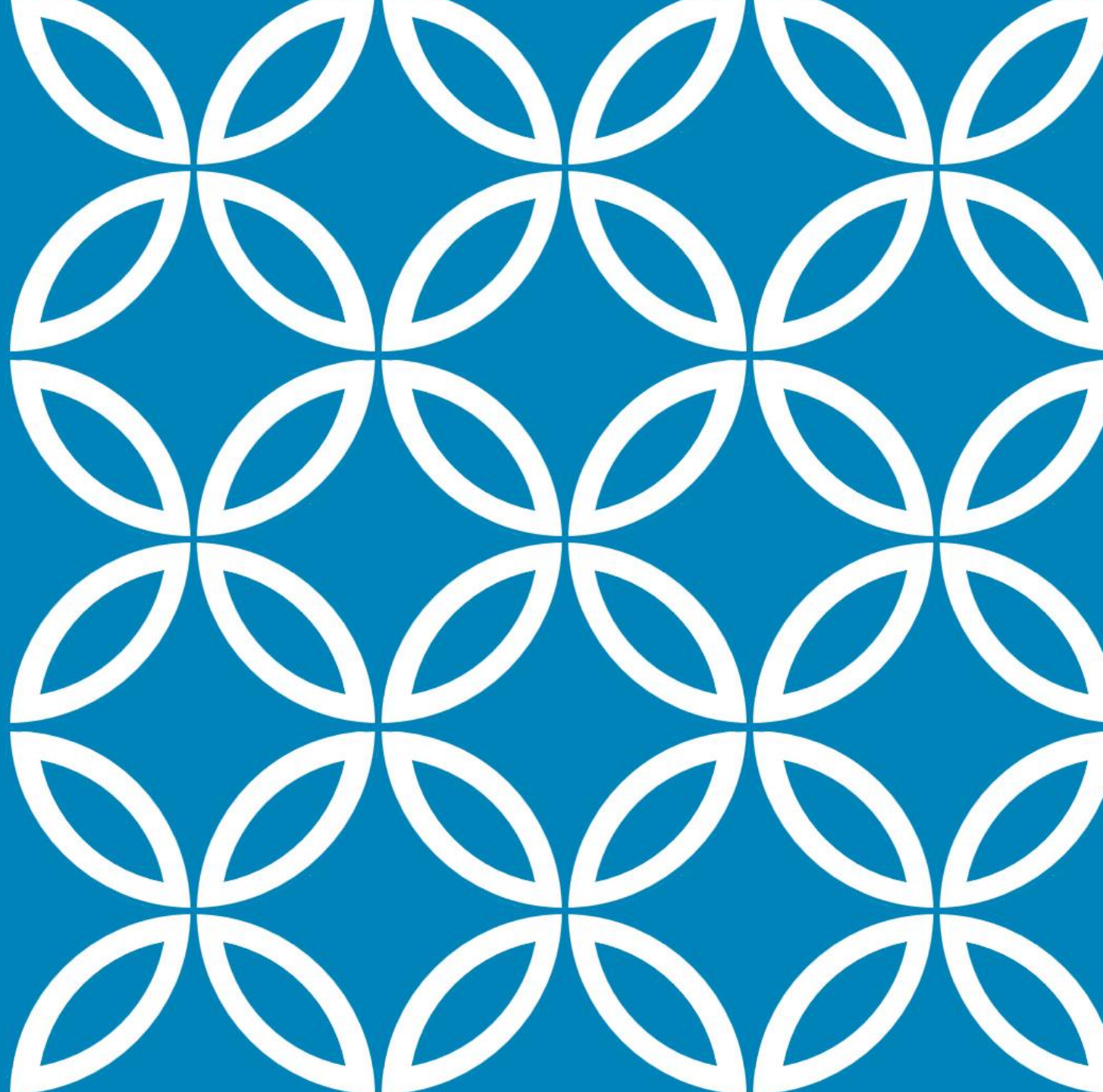

SAMOREGULAČNÍ
MECHANISMY
PLATFÖREM SDÍLENÉ
EKONOMIKY

Ondřej Hanák

OSNOVA

1. PROČ TRADIČNÍ REGULACE NEMUSÍ FUNGOVAT?
2. CO SE MYSLÍ SAMOREGULACÍ A PROČ MŮŽE BÝT VHODNÁ?
3. JAKÉ MECHANISMY SAMOREGULACE EXISTUJÍ?
4. JAK MOHOU BÝT VYUŽITY KE SNÍŽENÍ INFORMAČNÍ ASYMETRIE A OCHRANĚ SPOTŘEBITELE?

PROČ TRADIČNÍ REGULACE NEMUSÍ FUNGOVAT?

- „*Disruptive innovation*“
- Co je to vlastně sdílená ekonomika?
- Překotný vývoj sdílené ekonomiky
- Velká diverzita poskytovaných služeb
- Velké rozdíly mezi službami a poskytovateli služeb co do velikosti
- Stírání hranic (sdílení X zisk; osobní X profesionální; spotřebitel X podnikatel)

CO SE MYSLÍ SAMOREGULACÍ A PROČ MŮŽE BÝT VHODNÁ?

- Přenesení části odpovědnosti za regulaci na samotné platformy (či třetí subjekty odlišné od státu)
- Samoregulace \neq žádná regulace nebo deregulace
- Využitím samoregulace může dojít naopak i k rozšíření regulace
- Samy platformy mají zájem na využívání mechanismů, které lze považovat za samoregulační
- Umožňuje vytvoření odlišných standardů pro různé poskytovatele služeb

JAKÉ FORMY SAMOREGULAČNÍCH MECHANISMŮ EXISTUJÍ?

- Existence infrastruktury důvěry – ověření totožnosti poskytovatelů a uživatelů služeb, hlídání kvality poskytovaných služeb
- Verifikace (digitalizace) dokladů totožnosti; systémy hodnocení; systémy eliminace nespolehlivých poskytovatelů a uživatelů; propojení se sociálními sítěmi; týmy identifikující a reagující na nestandardní situace; vyřizování stížností
- Tři základní typy:
 - *Peer regulation*
 - *Samosprávná sdružení (Self regulatory collectives)*
 - *Delegace na základě dat (Data-driven delegation)*

PEER REGULATION

- Patří sem zejména systémy hodnocení
- Výhody:
 - Finanční efektivnost
 - Vzájemné vytváření standardů uživateli platformem
 - Rychlé vyplňování mezer
 - Podporuje kontextově a zákaznický specifické standardy

JAK MOHOU BÝT SAMOREGULAČNÍ MECHANISMY VYUŽITY K OCHRANĚ SPOTŘEBITELE

- Informační asymetrie je u sdílené ekonomiky vysoká
- Existují technologická řešení informační asymetrie (GPS, smartphones)
- Existují postupy založená na *peer regulation* svědčící ochraně spotřebitele:
 - Budoucnost: využívání hodnocení v algoritmu preferujícím kvalitnější poskytovatele služby
 - Motivace poskytovatelů služeb ke zvýšení kvalifikace a podstoupení hlubšího posouzení kvality poskytovaných služeb (např. *AirBnb Super Host*, *AirBnb Plus*)
- Veškeré tyto mechanismy slouží k tomu, aby se strany transakce seznámily a získaly relevantní informace již před uzavřením smlouvy a zároveň vytváří motivaci pro vhodné chování
- Potřeba dohledu nad platformami
- Kdy nebude možné samoregulačních mechanismů využít
 - Negativní externality poskytovaných služeb (např. AirBnb a snaha zajistit noční klid)
 - Neshoda ziskového zájmu platformy a širšího zájmu společnosti

JAK NASTAVIT MECHANISMY PEER REGULATION

- Hrozí informační zkreslení (falešné recenze, uživatelé hodnotí spíše extrémně...)
- Mechanismy by měly splňovat určitá kritéria:
 - Oboustrannost hodnocení (anonymní či podmíněná hodnocení)
 - Povinnost / dobrovolnost hodnocení
 - Zveřejňování kolik transakcí nebylo hodnoceno
 - Typ hodnocení (slovní hodnocení + „hvězdičky“)
 - Algoritmus ke zohlednění stáří hodnocení
- Teprve po splnění těchto požadavků lze uvažovat o potenciálním nahrazení či doplnění prvků spotřebitelské regulace samoregulačními mechanismy

CO DÁL?

- Obsolentní regulatorní povinnosti určené k vyrovnávání informační asymetrie (taxislužby – zkoušky z místopisu, označení vozidel, taxametry)
- Nahrazení určitých informačních povinností v § 1811 občanského zákoníku? Zatím lze hovořit o tom, že tyto povinnosti mohou být samoregulačními mechanismy plněny (např. jasné sdělení ověřené totožnosti poskytovatele služby dle § 1811 odst. 2 písm. a) OZ)
- Evropská komise: *„Systémy hodnocení a systémy zohledňující dobrou pověst nebo jiné mechanismy odrazující účastníky trhu od škodlivého chování mohou v některých případech snížit rizika pro spotřebitele vyplývající z informační asymetrie. Za předpokladu, že lze recenzím a hodnocením dostatečně důvěřovat, to může přispět k vyšší kvalitě služeb a potenciálně snížit potřebu některých prvků regulace.“*
- Privacy, odpovědnost za škodu...?

DĚKUJI ZA POZORNOST!

Ondřej Hanák

hanak@kroupahelan.cz